Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Eerikinkatu 40-42
20100 Turku

Lausunto

24.10.2023

Asiantuntijalausunto koskien HE 30/2023 vp Hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi Oikeuspalveluvirastosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantaja Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtaja Lasse Fager

Lausunto

Kannatan esitystä. Valmistelutyötä on tehty pitkään ja se on kerran jo hyvässä vaiheessa ollessaan keskeytynyt. Pidän hyvänä, että asia nyt jälleen näyttäisi etenevän.

Erityisen tärkeänä pidän, että tulevan viraston avainhenkilöt saadaan rekrytoitua nopeasti, koska hyvästä suunnittelutyöstä huolimatta valmistelu tulee viemään vielä runsaasti aikaa. Lopullisen valmistelun edellytyksenä on, että tulevalla virastolla on työjärjestys ja keskushallinto. Keskushallinnon rakenteesta ei olisi säännöksiä laissa, vaan sen rakenteesta ja viroista päättäisi viraston pääjohtaja.

Tarkoituksena on, että keskushallinnon hallintotehtävät hoidetaan monipaikkaisesti siten, että virkamiesten virkapaikat olisivat eri puolilla maata viraston toimipaikoissa. Muutamissa oikeusapu- ja edunvalvontapiireissä hallintohenkilökunta toimii eri paikkakunnilla ja käytäntö on osoittanut, että tehtävien hoitaminen onnistuu hyvin myös hajautetusti. Tästä minulla on hyviä kokemuksia myös omasta virastostani.

Edellisellä lausuntokierroksella Lounais-Suomen piirin johtoryhmässä herätti keskustelua nykyisten kuuden oikeusapu- ja edunvalvontapiirin lakkauttaminen ja sen myötä alueellisen hallinnon väliportaan pois jääminen. Koettiin, että hallinto ja substanssityö ovat vaarassa etääntyä liikaa toisistaan. En pidä tätä kuitenkaan suurena ongelmana, koska organisaatio määräytyy lopullisesti vasta työjärjestyksen perusteella ja siihen on vielä mahdollisuus vaikuttaa. Alueellisen hallinnollisen väliportaan tarvetta on syytä kuitenkin vielä selvittää vaihtoehtoisena organisaatiomallina. (vrt. Syyttäjälaitos, Ulosottolaitos)

Kyseessä on hallinnon uudistus, jolla ei ennakoida olevan suurta vaikutusta toimistoissa tehtävään substanssityöhön. Valtakunnallisen organisaation ohjauksella saattaa kuitenkin olla positiivisia vaikutuksia palveluiden ja toimintojen yhdenmukaisuuteen. Vaikka palveluiden yhdenmukaisuus on tavoiteltavaa, tulee silti muistaa, että palveluiden tarve voi olla varsin erityyppistä eri puolilla maata.

Yhteistyö niin hallinnollisissa kuin substanssiin liittyvissä asioissa on nykyisten oikeusapu- ja edunvalvontapirien välillä toiminut erinomaisesti. Päällekkäisyyksiä on kuitenkin ollut mahdotonta välttää kuudessa itsenäisesti toimivassa virastossa. Uusi

valtakunnallinen organisaatio mahdollistaa paremmin erikoistumisen ja sen myötä tehokkaamman toiminnan erityisesti hallinnon tehtävissä.

Ahvenanmaan oikeusapu- ja edunvalvontatoimisto kuuluu johtamaani Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiriin. Ahvenanmaan toimistosta saamani tiedon mukaan Ahvenanmaan maakuntahallitus on kantanaan esittänyt, että Ahvenanmaan oikeusapu- ja edunvalvontatoimiston virkarakenne tulisi tarkemmin kirjata lakiin. Hallituksen esityksessä laiksi Oikeuspalveluvirastosta Ahvenanmaan oikeusapu- ja edunvalvontatoimiston virkarakenne on kirjattu samoin kuin valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä annetussa laissa.

Ahvenanmaan toimisto on virkamäärältään pieni. Virkoja on viisi ja lisäksi toimistossa on 1–2 määräaikaista tai osa-aikaista tehtävää. Pienessä toimistossa kolmen toimintasektorin tehtävät eivät välttämättä jakaudu tasan virkaluvun mukaisesti. Esimerkiksi tällä hetkellä toimistossa työskentelee kaksi henkilöä yhdistelmäviroissa yleinen edunvalvoja / talous- ja velkaneuvoja. Koska eri toimintasektoreiden työtilanteet vaihtelevat, on hyvä, ettei henkilöstörakennetta ole laissa määritelty tarkemmin. On tärkeämpää, että kaikki asiakkaat saavat joustavasti tarvitsemaansa palvelua myös Ahvenanmaalla.

Fager Lasse 912449715

Allekirjoittaja Fager Lasse 912449715
DN: cn=Fager Lasse 912449715, c=FI, o=Oikeusministeriö, email=lasse.fager@oikeus.fi
Päivämäärä: 2023.10.24 16:06:07 +03'00'

Lasse Fager
johtaja
Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri